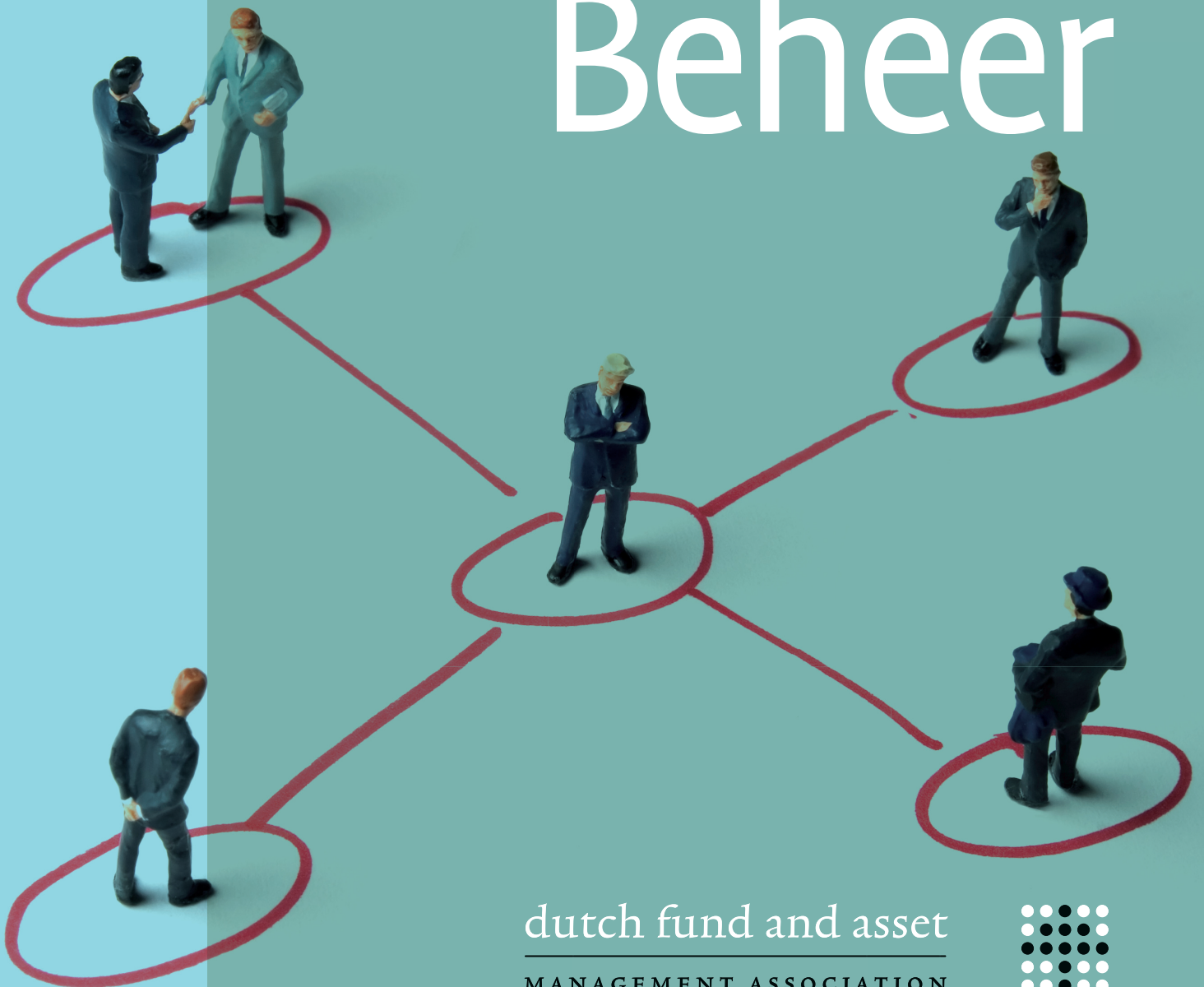

DUFAS

Principes Fiduciair Beheer

dutch fund and asset
MANAGEMENT ASSOCIATION

Inleiding

Fiduciair beheer is inmiddels verankerd in de Nederlandse pensioenwereld. Vele pensioenfondsen geven vermogen in beheer aan een uitvoerende organisatie of fiduciair beheerder. Daarmee kunnen belangrijke schaalvoordelen worden bereikt. Bovendien kunnen pensioenfondsen zich op deze wijze voor het beheer van hun balans toegang verschaffen tot steeds professionelere en complexere kennis op het gebied van het beheren van pensioenfondsvermogens en de aangescherpte toezichtregels.

Met de in 2008 geïntroduceerde principes wil DUFAS een belangrijke bijdrage leveren aan prudente handelingen van marktpartijen in deze uitbestedingspraktijk. De afgelopen jaren heeft fiduciair beheer een ontwikkeling doorgemaakt. Aspecten als gedegen risicomanagement, kostentransparantie, als ook kennisontwikkeling bij de pensioenfondsbesturen om de benodigde *countervailing power* te ontwikkelen, zijn een steeds belangrijker rol gaan innemen. Dit heeft onder meer geleid tot een herijking van de DUFAS principes fiduciair beheer in 2014.

Fiduciair beheer onderscheidt zich wezenlijk van operationeel vermogensbeheer zoals in deze ‘DUFAS principes fiduciair beheer’ duidelijk wordt gemaakt. Het is in Nederland wettelijk niet toegestaan dat een pensioenfonds zijn eigen verantwoordelijkheid overdraagt aan een fiduciair beheerder. Toch dient de fiduciair beheerder zich te verplaatsen in de positie van het pensioenfondsbestuur en dient de fiduciair beheerder te handelen in de geest van een ‘goed pensioenfondsbestuurder’. Gezien die vertrouwensrelatie en belangrijke taak van de fiduciair beheerder bij de ondersteuning van het bestuur van het pensioenfonds, heeft de fiduciair beheerder een belangrijke verantwoordelijkheid jegens het pensioenfondsbestuur.

Zo speelt de fiduciair beheerder een adviesrol bij het balansmanagement van het pensioenfonds en zal hij, bijvoorbeeld in geval van onrust op de financiële markten, een proactieve rol dienen te spelen om het pensioenfonds te adviseren over een eventuele herziening van zijn strategische beleggingsbeleid, het risicomanagement en de samenstelling van de beleggingsportefeuille als gevolg van de gewijzigde marktomstandigheden.

Ook van pensioenfondsbesturen wordt een meer proactieve opstelling verwacht, die verder gaat dan alleen een controlerende rol.

De mate van uitbesteding door het pensioenfonds kan variëren

Een vergaande vorm van fiduciair beheer bevat onder meer het advies van de fiduciair beheerder aan het bestuur van het pensioenfonds over het op elkaar afstemmen van activa en passiva, de beleggingsstrategie, het samenstellen van de beleggingsportefeuille, de selectie van operationeel vermogensbeheerders, het monitoren en evalueren van die operationeel vermogensbeheerders en het rapporteren over al die taken en werkzaamheden aan het bestuur van het pensioenfonds. Er kunnen ook afspraken gemaakt worden over het beleggen van (een deel van) het vermogen in beleggingsinstellingen, al dan niet beheerd door de fiduciair beheerder zelf.

Het hoe en waarom van die keuzes moet zodanig duidelijk worden gemaakt aan het pensioenfonds, dat het pensioenfonds de eigen verantwoordelijkheid voor het geheel kan overzien.

Minder vergaande vormen van uitbesteding komen eveneens voor

In deze principes wordt een aantal verschillende componenten van fiduciair beheer onderscheiden, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen ‘kernactiviteiten’ en nevenactiviteiten.

Het zorgdragen voor die kernactiviteiten dient ten minste tot de verantwoordelijkheid van de fiduciair beheerder te behoren, wil er sprake zijn van ‘fiduciair beheer’. Dat laat onverlet dat die kernactiviteiten door de fiduciair beheerder onder zijn verantwoordelijkheid en met goedkeuring van het bestuur van het pensioenfonds kunnen worden uitbesteed aan andere professionele partijen.

Partijen dienen zich te realiseren dat er bij de uitvoering van de onderscheiden activiteiten en de daarvoor te maken keuzes, potentiële belangenconflicten kunnen bestaan tussen de fiduciair beheerder en het pensioenfonds. Partijen dienen dan ook zorg te dragen voor een helder belangenconflictenbeleid.

Er dient transparantie te bestaan over alle kosten en vergoedingen ter zake van het fiduciair beheer. De fiduciair beheerder dient tegenover het pensioenfonds ook transparant te zijn over de kosten die gepaard gaan met het beleggen van vermogen van het pensioenfonds door operationeel vermogensbeheerders of in beleggingsinstellingen.

Het (selectie)proces ten aanzien van de operationele vermogensbeheerders moet inzichtelijk worden gemaakt. Transparante en objectieve criteria zijn eens te meer van belang indien een aan de fiduciair beheerder gelieerde partij als operationeel vermogensbeheerder wordt aangesteld.

Uitbesteding aan een fiduciair beheerder ontslaat het pensioenfondsbestuur niet van zijn eigen verantwoordelijkheid jegens *stakeholders* in het fonds en de toezichthouder. Indien bijvoorbeeld ook de ALM-studie door de fiduciair beheerder wordt uitgevoerd, of een selectie wordt gemaakt om (deels) te beleggen in eigen beleggingsinstellingen van de fiduciair beheerder, dient het pensioenfonds zich af te vragen of er behoefte bestaat aan een *second opinion*.

Deze principes vormen geen juridisch afdwingbaar document. Wel wordt een aantal algemene uitgangspunten vastgelegd voor fiduciair beheer. Partijen dienen actief aandacht te hebben voor de onderwerpen waar het pensioenfonds over dient te besluiten vanuit de optiek dat het pensioenfonds alle processen beheerst en onderdelen uitbesteedt. De doelstelling van DUFAS is om zoveel mogelijk algemeen aanvaarde principes vast te leggen en marktpartijen niet dwingend voor te schrijven hoe beoogde resultaten moeten worden bewerkstelligd.

Pensioenfonds (en op termijn wellicht ook andere partijen die een deel van het beheer van hun vermogen willen uitbesteden) en fiduciair beheerders kunnen met deze principes hun verwachtingen – zowel rechten als verplichtingen – ten aanzien van hun wederpartij vormgeven. Het doel is te bewerkstelligen dat de fiduciair beheerder zich, zoals de Wet op het financieel toezicht (Wft) in het algemeen voor beleggingsdiensten bepaalt, bij het fiduciair beheer ‘op eerlijke, billijke en professionele wijze voor de belangen¹ van zijn cliënt’ inzet. Het pensioenfonds dient op zijn beurt over voldoende deskundigheid te beschikken om de regie te voeren en de geleverde diensten goed te kunnen evalueren, eventueel met behulp van daartoe ingeschakelde andere derden. Daarom worden in deze principes de rechten en verplichtingen van beide partijen benoemd. Partijen dienen zich er van te vergewissen dat

1 Vergelijk artikel 4:90 lid 1 Wet financieel toezicht voor beleggingsondernemingen.

hun wederpartij niet alleen voldoet aan wet- en regelgeving, maar ook kan beschikken over voldoende (eventueel: externe) deskundigheid.

Deze principes zijn bij de eerste versie aangevuld met een modulair model ‘Fiduciair Beheer Overeenkomst’, voorzien van nadere toelichting, waarmee de facto een checklist wordt aangereikt aan marktpartijen, die zich als hulpmiddel vrijelijk hiervan kunnen bedienen voor het inrichten van hun eigen fiduciair beheerverhoudingen.

De term ‘fiduciair beheer’ impliceert vertrouwen. Aanbieders kunnen om marketingredenen daarom in de verleiding komen deze benaming aan de aard van hun dienstverlening te geven, terwijl die vlag de lading niet dekt omdat er geen sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheid voor het ‘managen van de balans’ van het pensioenfonds. Dergelijke verkeerde uitgangspunten en verwachtingen tussen betrokken partijen kunnen oorzaak zijn van het ontstaan van schades en daarmee verband houdende gerechtelijke procedures.

Fiduciair beheer omvat een complex geheel van wederzijdse taken en verantwoordelijkheden, waarbij bovendien rekening moet worden gehouden met de specifieke aspecten van het Nederlandse pensioenstelsel. Met deze principes fiduciair beheer wil DUFAS deze specifieke vorm van dienstverlening nader definiëren en de wederzijdse rechten en verplichtingen tussen partijen duidelijk aangeven.

Deze ‘DUFAS principes fiduciair beheer’ kunnen in de toekomst in consultatie met marktpartijen worden aangepast indien nieuwe inzichten of wetgeving daartoe aanleiding geven.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Fijtsia van Pelt

070 333 8702

fp@dufas.nl

A Algemene bepalingen

Artikel 1 Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

Fiduciair Beheerder

De wederpartij van het Pensioenfonds bij de Fiduciair Beheer Overeenkomst.

Fiduciair Beheer

Activiteiten gericht op het realiseren van de beleidsmatige doelstellingen ten aanzien van het gehele vermogen van het Pensioenfonds.

Hierbij kunnen de volgende componenten worden onderscheiden, waarbij onderscheid kan worden gemaakt tussen kernactiviteiten en nevenactiviteiten en waarbij partijen overeen kunnen komen dat de fiduciair beheerder een deel van deze activiteiten ook weer kan uitbesteden:

Kernactiviteiten

- Voorstel voor strategisch beleggingsbeleid, in aansluiting op een (ALM) studie
- Advies over risicomangement, balansmanagement en mogelijke uitvoering daarvan
- Voorstel voor de samenstelling van de portefeuille, dynamisch portefeuillebeheer
- Selectie, implementatie en monitoring Operationeel vermogensbeheerders
- Communiceren met en rapporteren aan het Pensioenfonds over de uitvoering van de diverse activiteiten, en ondersteuning bieden aan het Pensioenfonds door middel van kennisoverdracht
- Performance meting en attributie van performance (intern of extern)

Optionele nevenactiviteiten

- ALM-studie
- Selectie, opdrachtverlening aan, monitoring, evaluatie en beëindiging opdracht van *prime brokers*, *clearing brokers*, *execution brokers*, tegenpartijen ten behoeve van OTC derivaten transacties en het afsluiten van ISDA's (inclusief Credit Support Annex) met deze tegenpartijen en het zorgdragen voor adequate monitoring van het tegenpartij risico en het verrichten van prudent collateral beheer
- Opdrachtverlening aan en beëindiging van de opdracht aan Operationeel vermogensbeheerders
- Administratie en interactie met *custodian(s)*
- Ondersteuning bestuur Pensioenfonds bij bestuursvergaderingen, jaarverslagen, rapportage aan de Toezichthouder, etc.

Fiduciair Beheer Overeenkomst

De overeenkomst waarin het Pensioenfonds aan de Fiduciair Beheerder opdracht geeft tot Fiduciair Beheer.

Kosten

Alle bedragen die op grond van de Fiduciair Beheer Overeenkomst op directe of indirecte wijze ten laste komen van het Pensioenfonds, uitgezonderd de Vergoedingen.

Pensioenfonds

Een pensioenfonds als gedefinieerd in de Pensioenwet dan wel de Wet verplichte beroepspensioenregeling

Service Overeenkomst

Een overeenkomst tussen een Fiduciair Beheerder en een Pensioenfonds waarin onder meer is aangegeven tegen welke serviceniveaus de Fiduciair Beheerder een product of dienst levert aan het Pensioenfonds, ook wel aangeduid als dienstverleningsovereenkomst (DVO) of service level agreement (SLA).

Toezichthouder

De Nederlandsche Bank N.V. en/of de Stichting Autoriteit Financiële Markten, ieder voor zover belast met de uitoefening van het toezicht overeenkomstig de Wet op het financieel toezicht dan wel de Pensioenwet of de Wet verplichte beroepspensioenregeling, dan wel andere toezichthouders voor zover deze belast zijn met toezicht op Pensioenfondsen.

Vergoedingen

Alle bedragen die de Fiduciair Beheerder op basis van afspraken in de Fiduciair Beheer Overeenkomst en eventueel uitgewerkt in de Service Overeenkomst, direct of indirect aan het Pensioenfonds in rekening brengt, waaronder de vergoedingen voor operationeel vermogensbeheer.

Artikel 2 Doel van deze principes

De doelstelling van deze principes is drieledig:

- De principes kunnen bijdragen tot bewustwording onder Pensioenfondsen ten aanzien van de mogelijkheid tot Fiduciair Beheer en de daarbij relevante thema's. De principes stellen hen in staat te beoordelen waar een goed Fiduciair Beheerder aan moet voldoen. Daarnaast geven deze principes inzicht aan zowel het Pensioenfonds als aan de Fiduciair Beheerder omtrent de invulling van hun taken en verantwoordelijkheden.
- De principes maken voor alle betrokken partijen inzichtelijk welke onderwerpen van belang kunnen zijn tijdens de contractbesprekingen tussen het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder.
- Op gebieden die zich daartoe lenen, vormen de principes een weergave van een *good practice* in de markt. De principes kunnen in voorkomende gevallen als leidraad dienen bij het daadwerkelijk vormgeven van de Fiduciair Beheer Overeenkomst en het evalueren van bestaande overeenkomsten.

Deze principes kunnen geen vervanging zijn voor een Fiduciair Beheer Overeenkomst.

Waar in deze principes wordt gesproken over “advies” wordt hieronder niet verstaan juridisch of fiscaal advies.

Artikel 3 Werkingsfeer

Deze principes zien primair op Fiduciair Beheer ten behoeve van Pensioenfondsen.

B Principes

Artikel 4 Verantwoordelijkheid

De verdeling van taken en verantwoordelijkheden van het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder wordt opgenomen in de Fiduciair Beheer Overeenkomst. De Fiduciair Beheerder heeft, gezien zijn belangrijke taak bij de ondersteuning van het bestuur van het Pensioenfonds, belangrijke verantwoordelijkheden jegens het Pensioenfonds. Zo speelt de Fiduciair Beheerder een rol bij de beheersing van het balansmanagement van het Pensioenfonds en dient hij derhalve een actieve rol te spelen jegens het Pensioenfonds als de omstandigheden daar aanleiding toe geven, bijvoorbeeld door te adviseren over een wijziging van het strategisch beleggingsbeleid.

Het Pensioenfonds neemt zijn beleggingsbeslissingen vanuit de prudent person-gedachte zoals neergelegd in de Pensioenwet of de Wet verplichte beroepspensioenregeling en nader ingevuld in het Besluit Financieel Toetsingskader (Besluit FTK), waarbij het Pensioenfonds er zorg voor draagt dat de Fiduciair Beheerder de daaruit voortvloeiende regels die van toepassing zijn op het Pensioenfonds naleeft.

Het Pensioenfonds besteedt geen werkzaamheden uit die de verantwoordelijkheid van het Pensioenfonds voor de organisatie en behandeling van bedrijfsprocessen en het toezicht daarop ondermijnen dan wel een belemmering vormen voor een adequaat toezicht door de Toezichthouder op de naleving van het bij of krachtens de Pensioenwet dan wel de Wet verplichte beroepspensioenregeling bepaalde.

Meer in het algemeen kunnen onder meer de volgende verantwoordelijkheden worden vastgesteld:

- Het Pensioenfonds kan de verantwoordelijkheid voor de uitbestede activiteiten nimmer delegeren.
- Het Pensioenfonds neemt zelf de strategische beslissingen met betrekking tot de uitbestede activiteiten.
- Het Pensioenfonds is verantwoordelijk voor de *overall risk control*, de *performance* beoordeling en het valideren van de *governance* van de Fiduciair Beheerder.
- Het Pensioenfonds legt zijn beleggingsbeginselen, uitgangspunten ten aanzien van financiële markten, beleggingsbeleid en beleggingsproces, risicohouding, alsmede zijn beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen, vast.
- De Fiduciair Beheerder adviseert het Pensioenfonds proactief bij het nemen van strategische beslissingen, bijvoorbeeld met betrekking tot wettelijk verplichte zaken zoals de haalbaarheidstoets, het herstelplan, verklaring inzake de beleggingsbeginselen, de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota ('ABTN'), en voorziet het Pensioenfonds hiertoe tijdig van kwalitatief hoogwaardige, zorgvuldig samengestelde, relevante informatie.
- De Fiduciair Beheerder ondersteunt het Pensioenfonds bij keuzes voor beleggingscategorieën en subcategorieën en draagt zorg voor een efficiënte implementatie daarvan.
- De Fiduciair Beheerder adviseert het Pensioenfonds over het opstellen van een efficiënt en robuust beleggingsplan in lijn met de strategische uitgangspunten, waaronder de (ALM) studie.
- De Fiduciair Beheerder kan het Pensioenfonds desverlangd adviseren over een beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen, rekening houdend met milieu, klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen, alsmede zorg dragen voor de uitvoering daarvan.

- De Fiduciair Beheerder is verantwoordelijk voor een deugdelijk advies over de samenstelling van de portefeuille en de selectie van operationeel vermogensbeheerders en/of beleggingsinstellingen waarin het Pensioenfonds zal participeren.
- De Fiduciair Beheerder overziet of en in welke mate de beleggingsportefeuille invulling geeft aan de strategische doelstellingen.
- Het Pensioenfonds vergewist zich van de kwaliteit en de zorgvuldigheid van de uitvoering van de uitbestede activiteiten.
- Het Pensioenfonds is informatieplichtig tegenover Toezichthouders en staat in voor de juistheid, volledigheid en tijdigheid van zijn rapportages betreffende de uitbestede activiteiten aan deze instanties.

Beide partijen moeten voldoen aan de op hen van toepassing zijnde wet- en regelgeving (zoals bijvoorbeeld voor Pensioenfondsen de bepalingen inzake uitbesteding en voor Fiduciair Beheerders de Wft bepalingen inzake onder meer belangenconflicten, provisie en *best execution*).

Zij dienen elkaar die beschikbare informatie te verschaffen die hun wederpartij nodig heeft om zijn verplichtingen te kunnen nakomen.

Partijen dienen wederzijds te beschikken over voldoende deskundig personeel voor het kunnen uitvoeren van hun eigen rol en verantwoordelijkheden. Het adequaat inschakelen van andere professionele partijen bij het uitvoeren van die eigen rol en verantwoordelijkheden kan daar tevens een onderdeel van zijn.

Artikel 5 Deskundigheid

Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder hebben voldoende gekwalificeerde deskundigheid tot hun beschikking met betrekking tot de uitbestede activiteiten.

- Het Pensioenfonds beschikt over voldoende deskundigheid om te doorgronden wat de uitbestede activiteiten inhouden, gefundeerde strategische beslissingen met betrekking tot de uitbestede activiteiten te nemen, het werk van de Fiduciair Beheerder te monitoren en de eindverantwoordelijkheid voor de uitbestede activiteiten te dragen. Het Pensioenfonds laat zich waar nodig bijstaan door een deskundig adviseur, danwel een eigen bestuursbureau.
- De Fiduciair Beheerder beschikt over voldoende deskundigheid om de door het Pensioenfonds aan hem uitbestede werkzaamheden conform de afspraken te verrichten. Daartoe beschikt de Fiduciair Beheerder onder meer over een transparant en objectief toetsbaar selectieproces voor operationeel vermogensbeheerders en/of beleggingsinstellingen, een efficiënte implementatie van het beleggingsplan en heldere communicatielijnen.

Artikel 6 Belang

De Fiduciair Beheerder handelt primair in het belang van het Pensioenfonds en zet zich daarvoor op eerlijke, billijke en professionele wijze in.

- De Fiduciair Beheerder kent en begrijpt de door het Pensioenfonds geformuleerde beleggingsbeginselen (*investment beliefs*) en handelt vanuit deze beginselen.

- De Fiduciair Beheerder beschikt over een transparant en objectief toetsbaar beslissingsproces ten aanzien van de selectie van uitvoerders van uit te besteden activiteiten en biedt aan het Pensioenfonds transparantie bij de uitvoering van de uitbestede activiteiten.
- De Fiduciair Beheerder handhaaft een transparant beleid dat erop is gericht om belangenverstremming te onderkennen, te monitoren en te beheersen.
- De Fiduciair Beheerder voert een transparant en objectief toetsbaar beloningsbeleid, dat zowel strookt met de bedrijfsstrategie, doelstellingen, waarden en lange termijn belangen van de Fiduciair Beheerder als ook maatregelen behelst die belangenconflicten moeten beheersen.
- De Fiduciair Beheerder en het Pensioenfonds kunnen overeenkomen dat de Fiduciair Beheerder uitbestede activiteiten geheel of gedeeltelijk zelf uitvoert, waarbij de criteria van transparantie en objectiviteit onverkort van toepassing zijn.

Artikel 7 Beheersing

Zowel het Pensioenfonds als de Fiduciair Beheerder streeft naar een optimale beheersing van de uitbestede processen.

- Het Pensioenfonds beschikt over een gedegen uitbestedingsbeleid, waarbij objectieve selectie en adequate monitoring centraal staan.
- De Fiduciair Beheerder draagt zorg voor de kwaliteit van de uitbestede werkzaamheden door middel van deskundige medewerkers, deugdelijke systemen en adequate organisatorische en administratieve procedures en maatregelen.
- De Fiduciair Beheerder voldoet voor wat betreft de uitbestede activiteiten aan alle toepasselijke wet- en regelgeving en heeft daartoe onder meer een adequate compliance functie ingericht.
- De Fiduciair Beheerder draagt zorg voor integrale controle op de operationele risico's ten aanzien van de uitbestede activiteiten.
- De Fiduciair Beheerder neemt alle redelijke maatregelen ten behoeve van de continuïteit van de uitbestede activiteiten en biedt het Pensioenfonds inzicht in de wijze waarop hij dit doet.
- Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder toetsen regelmatig of de wijze waarop de uitbestede activiteiten worden uitgevoerd in overeenstemming is met de gemaakte afspraken.

Artikel 8 Transparantie van Kosten en Vergoedingen

De Fiduciair Beheerder streeft voortdurend naar het inzichtelijk maken van alle relevante Kosten en aan derden betaalde Vergoedingen ten aanzien van de uitbesteding, waarbij de Fiduciair Beheerder ten minste volledige transparantie verschaft richting het Pensioenfonds ten aanzien van:

- de binnen de organisatie en gelieerde partijen als gevolg van de Fiduciair Beheer Overeenkomst met het Pensioenfonds eventueel genoten baten en andere voordelen (*inducements*);
- de al dan niet prestatiegebonden beheervergoeding van operationeel vermogensbeheerders en in geval van fondsbeleggingen de al dan niet prestatiegebonden (onderliggende) beheervergoeding gegeven betreffende de beleggingsinstelling;
- de transactiekosten;
- de transitiekosten bij de overgang naar een andere operationeel vermogensbeheerder;
- de in- en uitstapvergoedingen bij beleggingsinstellingen.

Artikel 9 Coördinatie

De Fiduciair Beheerder is verantwoordelijk voor de coördinatie van de verschillende componenten van het Fiduciair Beheer.

- Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder maken contractuele afspraken over de specifieke verwachtingen, taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van de Fiduciair Beheerder, alsmede over de Kosten.
- De Fiduciair Beheerder waarborgt de coördinatie (de inhoudelijke aansluiting) van de verschillende componenten van het Fiduciair Beheer.
- Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder maken contractuele afspraken over het aangaan van overeenkomsten met derde partijen (zowel operationeel vermogensbeheerders als ALM-consultants) inzake de uitbestede activiteiten.
- De Fiduciair Beheerder biedt het Pensioenfonds een vast aanspreekpunt. Deze persoon – dan wel dit team – kent en begrijpt de uitgangspunten en de doelstellingen van het Pensioenfonds, behartigt de belangen van het Pensioenfonds op professionele wijze en is voldoende deskundig ten aanzien van de componenten van Fiduciair Beheer.

Artikel 10 Strategisch beleid

Het Pensioenfonds draagt er zorg voor dat het strategisch beleid voortvloeit uit een op *good practice* gebaseerde (ALM) studie, die past binnen de uitgangspunten zoals vastgesteld door het bestuur.

- Het Pensioenfonds draagt er zorg voor dat de studie op professionele wijze wordt uitgevoerd. De studie kan door de Fiduciair Beheerder zelf worden uitgevoerd, mits uitdrukkelijk door het Pensioenfonds goedgekeurd.
- Het Pensioenfonds draagt er zorg voor dat zijn uitgangspunten, doelstellingen en verplichtingen ten grondslag liggen aan de studie.
- Indien de Fiduciair Beheerder niet zelf de studie verricht, vergewist hij zich van de studie, van uitgangspunten tot consequenties.
- Het Pensioenfonds stelt het strategisch beleid vast.
- De Fiduciair Beheerder doet het Pensioenfonds een voorstel ten aanzien van de te hanteren *benchmarks* voor de verschillende beleggingscategorieën en verschaft hierbij advies.
- Beide partijen vergewissen zich ervan dat het Pensioenfonds over voldoende informatie beschikt om gefundeerde beslissingen te nemen ten aanzien van het strategisch beleid. Deze informatie bevat onder meer informatie over verwachte rendementen en implicaties voor het vereist eigen vermogen (VEV).

Artikel 11 Risicomanagement

De Fiduciair Beheerder controleert een integraal beheer van financiële risico's in het kader van het Fiduciair Beheer. In de (Service) Overeenkomst is de risicoverdeling tussen het Pensioenfonds, Fiduciair Beheerder en eventuele andere partijen duidelijk vastgelegd.

- De Fiduciair Beheerder meet, analyseert en beheerst de financiële risico's, met inbegrip van de tegenpartij risico's, conform vooraf overeengekomen methodiek vanuit integraal perspectief en in lijn met de risicotolerantie van het Pensioenfonds.

- De Fiduciair Beheerder verstrekt aan het Pensioenfonds een algemene beschrijving van de aard en risico's van financiële instrumenten die gedetailleerd genoeg is om het Pensioenfonds in staat te stellen een weloverwogen beleggingsbeslissing te nemen.
- Het beloningsbeleid van de Fiduciair Beheerder is in overeenstemming met en draagt bij aan een degelijke en doeltreffende risicobeheersing en moedigt niet aan tot het nemen van meer risico's dan verstandig is voor de klanten en aanvaardbaar is voor de Fiduciair Beheerder.
- Het Pensioenfonds draagt er zorg voor, dat zij zich voldoende op de hoogte stelt van de risicomangement processen en beheersingskaders bij de Fiduciair Beheerder en aldus van de risico's verbonden aan de financiële instrumenten waarin wordt belegd.
- Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder maken contractuele afspraken over de wijze waarop en de termijn waarbinnen de Fiduciair Beheerder het Pensioenfonds informeert over de overschrijding van risicogrenzen.
- Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder leggen vast of de Fiduciair Beheerder maatregelen kan of moet nemen in geval van overschrijding van risicogrenzen, dan wel dat het bestuur van het Pensioenfonds geïnformeerd wordt opdat het Pensioenfonds zelf maatregelen neemt.

Artikel 12 Samenstelling van de portefeuille

De Fiduciair Beheerder streeft naar een zo goed mogelijk advies over de samenstelling van de portefeuille voor het Pensioenfonds, zodanig dat het strategisch beleid als vastgesteld door het Pensioenfonds efficiënt en effectief kan worden geïmplementeerd.

- De Fiduciair Beheerder hanteert, met inachtneming van de door het Pensioenfonds vastgestelde investment beliefs, een objectieve afweging tussen de implementatie van zowel actief en passief, alsook intern en extern vermogensbeheer voor de diverse beleggingscategorieën in zijn advisering.
- De Fiduciair Beheerder selecteert de meest geschikte portefeuillestructuur en producttypes voor de implementatie van het beleggingsbeleid van het Pensioenfonds, rekening houdend met schaalgrootte, Kosten en diversificatiegrondslagen.
- De Fiduciair Beheerder draagt er zorg voor dat de monitoring en herallocatie van de strategische beleggingsportefeuille van het Pensioenfonds geschiedt volgens de afgesproken beleidsnormen en risicotoleranties.

Artikel 13 Selectie en monitoring van operationeel vermogensbeheerders en/of beleggen via beleggingsinstellingen

De Fiduciair Beheerder biedt volledige transparantie ten aanzien van het selecteren en het monitoren van operationeel vermogensbeheerders, met inbegrip van het eventueel beleggen via beleggingsinstellingen (al dan niet beheerd door de Fiduciair Beheerder zelf).

- De Fiduciair Beheerder heeft een transparant proces voor het selecteren en het monitoren van operationeel vermogensbeheerders.
- De Fiduciair Beheerder hanteert dezelfde transparante criteria voor zowel interne als externe operationeel vermogensbeheerders, tenzij expliciet anders overeengekomen met het Pensioenfonds.

- De Fiduciair Beheerder richt de structuur, inclusief de beloningsstructuur, voor operationeel vermogensbeheer zodanig in dat deze aansluit bij het mandaat van de Fiduciair Beheerder.
- De Fiduciair Beheerder is verantwoordelijk voor het adequaat monitoren van de operationeel vermogensbeheerders, zodat hij tijdig kan ingrijpen in geval van ongewenste situaties.
- De Fiduciair Beheerder neemt zodanige begrenzingsen aan het beleggingsbeleid op, dat dit resulteert in een voldoende eenduidige en effectief begrensde opdracht aan de vermogensbeheerder in overeenstemming met de met het Pensioenfonds gemaakte afspraken.
- Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder kunnen afspraken maken over het eventueel beleggen van (een gedeelte van) het vermogen in beleggingsinstellingen (al dan niet beheerd door de Fiduciair Beheerder zelf), met inachtneming van dezelfde zorgvuldigheid en transparantie als in dit artikel is bepaald.

Artikel 14 Rapportage en communicatie

Zowel het Pensioenfonds als de Fiduciair Beheerder draagt zorg voor een adequate informatievoorziening.

- Beide partijen maken contractuele afspraken over de frequentie, de inhoud en de opzet van de rapportage en overige communicatie en de rol van derde partijen in dit proces.
- De Fiduciair Beheerder draagt er zorg voor dat de door hem verstrekte rapportages voldoen aan de criteria juistheid, volledigheid, tijdigheid en relevantie.
- De Fiduciair Beheerder draagt er zorg voor dat de door hem verstrekte rapportages voor het Pensioenfondsbestuur begrijpelijk zijn. Zo nodig verschaft hij daar nadere toelichting over aan het Pensioenfonds.
- De Fiduciair Beheerder rapporteert, dan wel communiceert, in ieder geval over de volgende onderwerpen:
 - Performance
 - Dekkingsgraadontwikkeling
 - Exposure naar verschillende markten en valuta
 - Risicomanagement
 - Relevante marktontwikkeling
 - Relevante ontwikkelingen binnen de organisatie van de Fiduciair Beheerder
 - Relevante ontwikkelingen bij gecontracteerde operationeel vermogensbeheerders
 - Incidenten en/of aandachtspunten ('issues')
 - Kosten en Vergoedingen

Deze rapportage door de Fiduciair Beheerder laat onverlet dat een of meerdere van deze werkzaamheden door de Fiduciair Beheerder in overleg met het Pensioenfonds kunnen worden uitbesteed aan derden, met behoud van verantwoordelijkheid voor de uitbestede werkzaamheden van de Fiduciair Beheerder jegens het Pensioenfonds. Ook is het mogelijk dat het Pensioenfonds zelf bovenstaande zaken heeft uitbesteed aan derden, bijvoorbeeld performance-meting aan de custodian.

- De Fiduciair Beheerder draagt zorg voor goede operationele processen, ter verantwoording van zijn rapportages² aan het Pensioenfonds.
- Beide partijen gaan vertrouwelijk om met de van elkaar verkregen informatie en dragen er zorg voor dat eventuele door hen ingeschakelde derden eveneens vertrouwelijk met

.....
 2 De Fiduciair Beheerder dient er bij zijn rapportages aan het Pensioenfonds rekening mee te houden, dat zijn rapportages de basis vormen voor (een deel van) de rapportage van het Pensioenfonds aan de toezichthouder.

deze informatie omgaan. Het voorgaande laat onverlet dat vertrouwelijk gerapporteerde gegevens geanonimiseerd aan derden ter beschikking kunnen worden gesteld indien dat wenselijk of nuttig wordt geacht door betrokken partijen.

Artikel 15 Overeenkomst

Zowel het Pensioenfonds als de Fiduciair Beheerder waarborgt de aanwezigheid van een schriftelijke, begrijpelijke en ondubbelzinnige overeenkomst, waarin alle belangrijke aspecten van de uitbesteding in overeenstemming zijn met de eisen inzake overeenkomsten tot uitbesteding op grond van de Pensioenwet (dan wel de Wet verplichte beroepspensioenregeling) en waar toepasselijk de Wft, alsmede lagere regelgeving.

- Beide partijen leggen het mandaat van de Fiduciair Beheerder vast in een overeenkomst waarbij zij tevens expliciet overeenkomen op welke wijze en binnen welke termijn de Fiduciair Beheerder rapporteert bij afwijkingen van het mandaat.
- De overeenkomst bevat een rechtskeuze.
- De overeenkomst bevat de voorwaarden waaronder en termijnen waarop het contract kan worden beëindigd, alsmede een logische en redelijke aansprakelijkheidsregeling.
- De overeenkomst bevat bepalingen die zoveel mogelijk zijn gebaseerd op *good practice*.
- Een nadere uitwerking en tijdslijn voor de taken van de betrokken partijen kan worden vastgelegd in bijvoorbeeld een Service Overeenkomst of in een bijlage bij de Fiduciair Beheer Overeenkomst.
- De overeenkomst dan wel de Service Overeenkomst zal aangeven hoe om wordt gegaan met de transparantie ten aanzien van kosten.

C Slotbepaling

Artikel 16 Citeertitel

Deze principes worden aangehaald als: ‘DUFAS principes fiduciair beheer’.